

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 112/10
Λουξεμβούργο, 11 Νοεμβρίου 2010

Απόφαση στην υπόθεση C-543/08
Επιτροπή κατά Πορτογαλίας

Η κατοχή προνομιούχων μετοχών («golden shares») από την Πορτογαλία στην εταιρία Energias de Portugal δεν συνάδει με το δίκαιο της Ένωσης

Αυτές οι «golden shares» συνιστούν μη δικαιολογημένο περιορισμό της ελεύθερης κυκλοφορίας κεφαλαίων

Η Energias de Portugal (EDP) μετατράπηκε, το 1991, σε ανώνυμη εταιρία κατόπιν της αναδιарθρωσεως του πορτογαλικού τομέα ηλεκτρικής ενέργειας. Μεταξύ των ετών 1997 και 2006, ιδιωτικοποιήθηκε σε έξι διαδοχικά στάδια. Σήμερα το πορτογαλικό Δημόσιο κατέχει το 25,73% του μετοχικού της κεφαλαίου.

Κατά την πορτογαλική νομοθεσία περί των ιδιωτικοποιήσεων, τα καταστατικά των εταιριών που πρόκειται να ιδιωτικοποιηθούν είναι δυνατό να προβλέπουν, κατ' εξαίρεση, όταν το εθνικό συμφέρον το απαιτεί, την ύπαρξη προνομιούχων μετοχών («golden shares»), προοριζομένων να παραμείνουν στην κυριότητα του Δημοσίου. Ανεξαρτήτως του αριθμού τους, αυτό το είδος μετοχών παρέχει στο Δημόσιο δικαίωμα αρνησικυρίας όσον αφορά τις τροποποιήσεις του καταστατικού και άλλες αποφάσεις που αφορούν συγκεκριμένους τομείς.

Οι νόμοι-πλαίσια περί εγκρίσεως της ιδιωτικοποίησης της EDP προβλέπουν επίσης για το πορτογαλικό Δημόσιο, πέραν αυτού του δικαιώματος αρνησικυρίας, το δικαίωμα να καταψηφίζει απόφαση εκλογής των μελών του διοικητικού συμβουλίου και ορισμού, στην περίπτωση αυτή, ενός μέλους στη θέση εκείνου που έλαβε τις λιγότερες ψήφους ή που εμφανίζεται στην τελευταία θέση. Επιπλέον, καίτοι το καταστατικό της EDP προβλέπει ότι οι ψήφοι των κοινών μετόχων οι οποίοι κατέχουν ποσοστό μεγαλύτερο του 5% του μετοχικού κεφαλαίου δεν λαμβάνονται υπόψη, το Δημόσιο ή οι άλλοι δημόσιοι φορείς δεν υπόκεινται σε αυτόν τον περιορισμό.

Με την εξετασθείσα προσφυγή, η Επιτροπή αμφισβητεί αυτά τα ειδικά δικαιώματα, τα οποία, κατά την άποψή της, έρχονται σε αντίθεση με την ελεύθερη κυκλοφορία κεφαλαίων και την ελευθερία εγκαταστάσεως.

Με την αυθημερόν εκδοθείσα απόφαση, το Δικαστήριο κρίνει ότι **διατηρώντας στην EDP ειδικά δικαιώματα τα οποία απορρέουν από τις «golden shares», η Πορτογαλία παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από την ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων.**

Κατ' αρχάς, το Δικαστήριο εκτιμά ότι η άσκηση από το πορτογαλικό Δημόσιο των ειδικών δικαιωμάτων, που απορρέουν από τις «golden shares» στο μετοχικό κεφάλαιο της EDP, **συνιστά περιορισμό στην εν λόγω θεμελιώδη ελευθερία.**

Πρώτον, **το δικαίωμα αρνησικυρίας** που διαθέτει ως προς αξιοσημείωτο αριθμό σημαντικών αποφάσεων και, μεταξύ άλλων, ως προς κάθε απόφαση περί τροποποίησης του καταστατικού της EDP, συνεπάγεται ότι η επιρροή του πορτογαλικού Δημοσίου δεν μειώνεται παρά μόνο όταν το ίδιο συναινεί προς τούτο. Αυτή, όμως, η επιρροή επί της διαχείρισεως και του ελέγχου της EDP, η οποία δεν δικαιολογείται από το μέγεθος της συμμετοχής του, ενδέχεται να αποθαρρύνει τις άμεσες επενδύσεις οικονομικών παραγόντων άλλων κρατών μελών, στο μέτρο που δεν θα μπορούν να συμβάλλουν στη διαχείριση και τον έλεγχο της εταιρίας κατ' αναλογία προς την αξία των μετοχών τους. Ομοίως, αυτό το δικαίωμα αρνησικυρίας ενδέχεται να λειτουργήσει αποτρεπτικά όσον αφορά τις επενδύσεις χαρτοφυλακίου, καθότι τυχόν άρνηση του πορτογαλικού Δημοσίου να

εγκρίνει μια σημαντική απόφαση προς το συμφέρον της εταιρίας, θα μπορούσε να επηρεάσει αρνητικά την αξία των μετοχών και, ως εκ τούτου, την ελκυστικότητα της επενδύσεως.

Δεύτερον, **ο περιορισμός των δικαιωμάτων ψήφου κάθε μετόχου έως 5%**, εξαιρουμένου του Δημοσίου, μπορεί να αποτελέσει ταυτοχρόνως εμπόδιο στις άμεσες επενδύσεις και στις επενδύσεις χαρτοφυλακίου. Τα δικαιώματα ψήφου συνιστούν στην πραγματικότητα ένα από τα κύρια μέσα του μετόχου για πραγματική συμμετοχή στη διαχείριση της επιχείρησής ή στον έλεγχο της και κάθε μέτρο με σκοπό να εμποδίσει την άσκηση των δικαιωμάτων αυτών ή να τα εξαρτήσει από προϋποθέσεις συνιστά, επομένως, περιορισμό της ελεύθερης κυκλοφορίας κεφαλαίων. Εξάλλου, τα ανώτατα όρια ψήφου αποτελούν μηχανισμό ικανό να μειώσει το ενδιαφέρον για την απόκτηση συμμετοχής στο κεφάλαιο της εταιρίας, καθώς περιορίζουν τη δυνατότητα των άμεσων επενδυτών να δημιουργήσουν ή να διατηρήσουν σταθερούς και άμεσους δεσμούς με αυτήν, οι οποίοι να καθιστούν δυνατή την πραγματική συμμετοχή στη διαχείριση της εταιρίας αυτής ή στον έλεγχο της.

Τρίτον, **το δικαίωμα διορισμού μέλους του διοικητικού συμβουλίου**, το οποίο προβλέπεται αποκλειστικά προς όφελος του Δημοσίου, εξαιρουμένων των λοιπών μετόχων, περιορίζει κατά τον ίδιο τρόπο τη δυνατότητα των μετόχων, πλην του Δημοσίου, να συμμετέχουν πραγματικά στη διαχείριση της εταιρίας ή στον έλεγχο της και μπορεί να καταστήσει λιγότερο ελκυστικές για τους επενδυτές άλλων κρατών μελών τις άμεσες επενδύσεις στο κεφάλαιό της.

Ακολούθως, το Δικαστήριο εκτιμά ότι οι περιορισμοί αυτοί δεν είναι δικαιολογημένοι. Αφενός, καίτοι ο σκοπός διασφάλισης του ενεργειακού εφοδιασμού σε περιπτώσεις κρίσεως, πολέμου ή τρομοκρατίας συγκαταλέγεται μεταξύ των επιτακτικών λόγων γενικού συμφέροντος, ο οποίος δύναται να δικαιολογήσει περιορισμούς της ελεύθερης κυκλοφορίας κεφαλαίων, εντούτοις ο λόγος αυτός δεν μπορεί να προβάλλεται παρά μόνο σε περίπτωση πραγματικής και αρκούντως σοβαρής απειλής, θίγουσας θεμελιώδεις συμφέρον της κοινωνίας. Το Δικαστήριο συμφωνεί, συναφώς, ότι η επιχειρηματολογία της Πορτογαλίας, κατά την οποία μία τέτοια απειλή δεν πρέπει να είναι άμεση, δεν στερείται παντελώς βάσεως. Πάντως, αυτό το κράτος μέλος δεν προσδιόρισε τους λόγους για τους οποίους τα ειδικά αυτά δικαιώματα καθιστούν δυνατή την αποτροπή προσβολής της δημόσιας ασφάλειας. Αφετέρου, η αποστολή γενικού οικονομικού συμφέροντος που έχει ανατεθεί στην EDP δεν μπορεί να προβληθεί για να δικαιολογήσει τις επίμαχες διατάξεις. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει, συναφώς, ότι στο πλαίσιο της εν λόγω προσφυγής η Επιτροπή δεν αμφισβητεί τα ειδικά ή αποκλειστικά δικαιώματα της EDP, αλλά τα δικαιώματα που έχουν χορηγηθεί στο πορτογαλικό Δημόσιο υπό την ιδιότητα του μετόχου της εταιρίας αυτής.

Περαιτέρω, το Δικαστήριο εκτιμά ότι οι αμφισβητούμενες διατάξεις δεν προσδιορίζουν τις ειδικές περιστάσεις κατά τις οποίες τα ειδικά δικαιώματα του Δημοσίου μπορούν να ασκηθούν και παρέχει, ως εκ τούτου, εξαιρετικά ευρεία διακριτική ευχέρεια στις εθνικές αρχές. Κατ' αυτόν τον τρόπο, δημιουργούν αβεβαιότητα η οποία προκαλεί σοβαρό πλήγμα στην ελεύθερη κυκλοφορία κεφαλαίων. Συνεπώς, τα μέτρα αυτά δεν μπορούν, σε κάθε περίπτωση, να θεωρηθούν ανάλογα προς τους επιδιωκόμενους σκοπούς.

Τέλος, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι, εφόσον διαπίστωσε προσβολή της ελεύθερης κυκλοφορίας κεφαλαίων, παρέλκει η εξέταση αν τα εν λόγω μέτρα συνιστούν επίσης και προσβολή της ελευθερίας εγκαταστάσεως.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προσφυγή λόγω παραβάσεως, στρεφόμενη κατά κράτους μέλους το οποίο παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το δίκαιο της Ένωσης, μπορεί να ασκηθεί από την Επιτροπή ή από άλλο κράτος μέλος. Αν το Δικαστήριο διαπιστώσει την ύπαρξη παραβάσεως, το καθού κράτος μέλος πρέπει να συμμορφωθεί με την απόφαση το συντομότερο.

Όταν η Επιτροπή θεωρεί ότι το κράτος μέλος δεν συμμορφώθηκε προς την απόφαση, μπορεί να ασκήσει νέα προσφυγή, ζητώντας την επιβολή χρηματικών κυρώσεων. Πάντως, σε περίπτωση μη ανακοινώσεως στην Επιτροπή των μέτρων για τη μεταφορά μιας οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο, το Δικαστήριο μπορεί, κατόπιν προτάσεως της Επιτροπής, να επιβάλει κυρώσεις με την πρώτη του απόφαση..

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημερώσεως, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της απόφασεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582